پیغام

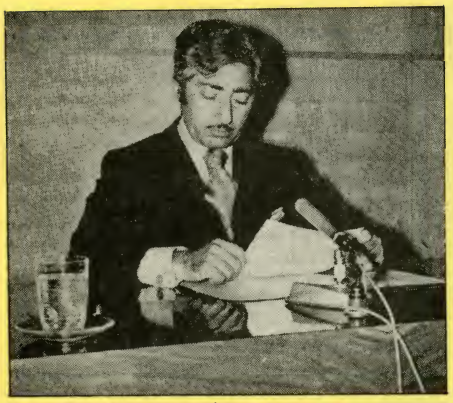

محمد موسیٰ شفیق

سریزه : الحاج ننګیال

Ketabton.com

پیغام

وینا وال : محمد موسی شفیق

سریزه : الحاج ننګیالی

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکتاب نوم : پیغام
وینا وال : محمدموسی شفیق
سریزه : الحاج ننگیال
خطاط : نورالدین هنریار
خپرونکی : فرهنګ جهاد
نیټه : د ۱۳۶۷ لمریزکال دثورمیاشت

دفرهنګ جهادیستی او بانکی پته
P. o Box No. : 1107
G. P. O
پشاور پاکستان
حساب بانکی : حبیب بانک 3014
میوه مندوی برانچ
پشاور پاکستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

پیغام او شفیق

۱- پیغام

پیغام د شهید شفیق «دده په قول» د لالهانده او وارخطانه لمیتوب دوخت یو رنګین سوغات دی او ددوی دژوندیوی تاکلی دوری تأثرات اوخاطری.

پیغام د مرحوم شفیق د دارالعلوم دزده کړی د دوری ادبی پانګه ده او د هغه مهال سرها یه چی شفیق د مصر او امریکی دلوړو تحصیلاتو ورسته د سترودولتی پوستونو له شا د هغی ارمان کړی او ویلی دی: «...که زه ددی اوس نه یدی کم او کیف خبر وای ما به له هریوکال ند په هماغه تنګ، تریو او تپه تیاره دارالعلوم کی دوه اودری کلونه جوړکړای وای».

خو مرحوم شفیق د نن وارخطا او لالهانده زلمی دیوه شاعر، ادیب او لیکوال په صفت دومره نه پیژنی. د هغه وزارت او صدارت او په مجموع کی سیاست ددوی هنر او فن ترڅپل سیوری لاندی داسی پټ کړچی نن د مرحوم شفیق د پاخه فن نه د پرلپرکسان خبر تیا لري په افغانستان کی چی هر فنان، لیکوال او ادیب سترو دولتی پوستونو او لوړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

اجتماعي او اداري موقف ته رسېدلی دی هغوی بیا خپل فن او هنر ته داسې دمه ورکړې چې بیا یې کله څوک نه شي تر لاسه کولی هغه هم تر یوه حده او حال یې ګوري. دا کوم ان هم نشي کولی چې دا دی د پرون هغه ستر کور لیکوال او ویناوال وي چې دی یې اثر مطالعه کوي.

نن هم زموږ د جهاد مشران چې ښوا لیکوال هم ؤ ویناوال هم او صحافیان هم هغه د پرون لیکوال نه بریښي کوم چې په شرعیات - عرفان - قضا ادب - کیمیا - پیام حق - وړانګه او . . . خپرونو کې لیده کېدل.

دلته د مرحوم ماستر فضل کریم د «لیکوال مړ شو» لیکنه سرې ته دکانې کرښه و بریښي، او زه خپله چې مرحوم شفیق څومره دیو شاعر، لیکوال او ادیب په صفت پېژنم دومره یې د وزیر او صدراعظم په نامه نه پېژنم، ځکه د ده لیکوالي او په مجموع کې فن ابدي دی او تلپاته. نن هم د شفیق فن ژوندی دی او سبا هم د هغه وزارت او صدارت نور نه لیده کېږي خو «پیغام» او «عبقریان» به یې تر قیامته ژوندي وي او همدغه ورد دوی نور لیکنې او شعرونه هم.

د شفیق پیغام چې څومره د پرون ځوانانو ته د بیدارۍ د جرس حیثیت درلود نن هم هماغه تأثیر، ولوله او جذبه لري او د نن زلمي هم ورته اړ دی او هم ور. دغه پیغام د څه مشخصو او موسمي حالاتو او شرایطو پیغام ندی. دا پیغام د پرون له پاره هم ؤ د نن هم دی او د سبا هم دغه پیغام تیر ځوانو ستر کوته د روي او نازه یادونه راسپړي له نن هم خبري کوي او د راتلونکي بنه هم ښيي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شفیق پخپله لیکي:

« زما نوم محمد موسی شفیق دی پلار مې مولوي محمد ابراهیم کاموي نومېږي. زموږ کورنۍ د ننګرهار ولایت دکامې په سیمه کې اوسېږي او یو اوږد علمي تاریخ لري.

زه پخپله دکابل په ښار کې چېرته چې زما پلار ډېره موده کار کاوه د ۱۳۰۸ هـ ش کال د جوزا په پنځمه زیږېدلی یم.

زما رسمي تحصیلات په ابتدایي مرحله کې د کامې او کابل په مکتبونو کې بنه نیولی بیا وروسته د پلار په اراده او امر د ننګرهار ولایت د نجم المدارس په مدرسه کې شامل شوم. دوه کاله وروسته د کابل عربي دارالعلوم مدرسې ته راغلم چېرته مې چې دولسم صنف خلاص کړ او مولوي ترې راووتلم، د مدرسې وروسته په شاهي دارالتحریر کې مقرر شوم او بیا وروسته د پوهنې وزارت لخوا مصر ته د تحصیل لپاره ولېږل شوم او د هغه ځای نه د تحصیل د ختم نه وروسته امریکې ته ولاړم.

زما د تحصیل درجه داده:

دبکلوریا معادله شهادتنامه دکابل له عربي دارالعلوم څخه، دلیسانس

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهادتنامه له مصر څخه ، په عدلي چارو کې د ماسترۍ شهادتنامه له مصر څخه ، په مقایسوي حقوقو کې د ماسترۍ شهادتنامه له امریکې څخه.

د مورنۍ ژبې پښتو سربیره په پارسي او د پلار مې پښتو ده او ما ورسره عربي او انګلیسي هم لوستلې دي

زما په تربیه کې لومړی مؤثر شخص زما پلار دی د هغه د پر ومثبتو افکارو ما کې تاثیر کړی دی او ځینې هغه نظریات یې هم په ما تحمیل شوي چې د خپلې زمانې د پاره هغه ته مفید ښکاره کېدل مګر اوس دیو منفي جریان شکل لري. زما پلار د هغه او د اوحساس ماموریت له کبله چې د افغانستان په اوسني او پخواني دورو کې یې سرته رسولی د افغانستان په تاریخ کې دیو معین ذهنیت نمایندګي کوي ، زه په خپله په خپل ځان کې د هغه د مثبتو او ګټورو نظریاتو تاثیر زیات ګورم ، د هغه نه وروسته په اجتماعي ژوند کې د پښتو ځینو نومیالیو ادیبانو زما په تربیه کې برخه اخیستې ده او په دارالعلوم کې د مولانا غلام نبي کاموي اثر زما په فکر باندې د مخصوصې یادونې وړ دی .

په مصر کې مې د ښاغلی « داوي » نه هم ډېره مستقیمه استفاده وکړه او د قاهرې ثقافتي محیط د رسمي تحصیل نه علاوه زما د فکر په وسعت باندې زیات تأثیر وکړ ، د امریکې سفر او اقامت د غربي ژوندانه د طرز سره آشنا کړم او بالاخره د دې مختلفو مؤثراتو د تفاعل په نتیجه کې ماسره هم یو شمیر ثابت نظریات د ژوندانه په باب کې پیدا شول چې زه وړتیا لرم ، ځو په خپله لاره وایم او د ډېر دوستان لرم چې موافقه ورسره نلري .

زما فعالیت د حقوقو او قوانینو په ساحه کې دی وظیفه مې دعدلیې

(c) ketabton.com: The Digital Library

په وزارت کې د قوانینو دلوی مدیریت اداره او د حقوقو او سیاسي علومو په پوهنځی کې دخاص بین المللی حقوقو او دمقا یسوی حقوقو تدریس دی.

جرایدو او مجلاتو ته مقالې هم لیکم اوکله کله مې پښتو شعرهم وایه او اوس هم دشعرشیطان کله کله راپاندې پېښنه کوي. ...*

شفیق لیکلی ، جرایدو او مجلاتو ته هم مقالې لیکم اوکله کله مې پښتو شعروایه او اوس هم راپاندې کله کله د شعرشیطان پېښنه کوي. خوزه دا وایم چې مرحوم شفیق دري او پښتو ادب ته د رونده ، مثالي او بنسټیز کارکړی دوی دلنډې کیسي لیکلو لارې په غښتلی کړې او دنویو لیکوالو له پاره یې ځای په ځای د خپل فکر او فن ډیرې ځلولی دی دوی معیاري افسانې ولیکلې د فن په لحاظ په تول پوره او دچاپېریال د مسلطو شرایطو او بېنې انځورګری او دټولنې د نیمګړتیاوو سمون په لارکې د زړه کړې ور .

هغه وخت چې افسانې لا د هېواد په خپرونو کې غزونې نه وې کړې. په دې ډول شفیق په پښتو ادب کې دلنډې کیسې او انقلابي شعرد کاروان جرس وغږاوه او په پوره ډاډ سره ویلای شو چې که مرحوم شفیق سیاست او اداري بوختیاو نو نه وی مصروف کړی نن به د دوی فن د پښتو او دري ادب داوج موج او معراج پورې دروږلی وای او ادبیاتو ته به یې د خپل لوړ استعداد او نبوغ له مخې داسې هرار خیز کارکړی وی چې د تخلیق او تحقیق په دواړو ډګرونو کې به یې په سیمه کې بر او لوړ مقام ګټلی وای.

---

* – اوسنی لیکوال د ۱۳۴۱ لمریز چاپ

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا نباېي د شفيق او ځونورو کوټو په شمېر ليکوالو او اديبانو ځانګړنه وي چې په دوارو ژبو دري او پښتو کې يې پاخه معياري او کره ادبي او هنري آثار را منځ ته کړي دي داسې چې لوستونکي دا نشي احساسولی چې دليکوال مورنۍ ژبه کومه ده .

د مرحوم شفيق دري او پښتو افسانې چې څو ګڼ لولي نو دا تو پير ورته ګران شي څو پرېکړه وکړي چې پښتو ليکنه يې ښه وکه يې او که دري.

دا د شفيق د هغه مهال ادبي فن پارې وي چې ده لا د ځوانی او تحصيل شپې تېرولې او سرېږي دا ا تکل کولای شي چې وروسته به د دوی فن څومره پر مخ تګ او ارتقايي منزل وهلی وي. د دوی د ځوانی ليکنې له يوه ځانګړی ځکره او استادانه انداز او اسلوب څخه برخمنې دي. چې د دوی نبوغ ، استعداد او ذوق په ښه توګه ترې څرګند يدای شي.

پدې ډول ويلای شو چې که څه هم شفيق د ځينو وجوهاتو له مخې د کميت په لحاظ لږ ادبي آثار پرې ايښي خو د کيفيت په لحاظ ديوه استادانه ، معياري او د ټولو شرايطو د غوښتنې سره برابر مواد او د الهام او پيغام از الکې يې ډېرې موندلی شي.

. ويل کېږي چې شفيق د داود خان له کودتا وروسته په زندان کې هم ارزښتناکه ليکنې او پلټنې کړې او د قرآن کريم تفسير يې کښلی دی چې که له منځه نه وي تللی دا به زموږ د اسلامي فرهنګ د بډاينې ډېره لويه پانګه وي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

شفیق د خپل فن په هنداره کې

شفیق انقلابي شاعر ؤ- د هغه شاعري او په مجموع کې فن د پرګنو له هیلو او ارمانو نو سره تړلې ؤ او د هغه د فن خښتې او مساله د ټولنې او چاپیریال وضعه او مسلط شرایط وو.

شفیق د یره دراک او سترګور ویناوال په توګه د خپل ولس ستونزې او دردونه د شعر په ژبه بیانول او د فن او هنر په ګوتو یې د هغو سمون او علاج انځوراوه، د هغه فکر، ورځ او خیال لوړ- نظریې ځیرؤ او ژور.

هغه د خپلو خلکو پر دردونو دردېده - دولس درد د هغه خپل درد ؤ د قام مصیبت د هغه مصیبت ؤ او د وګړو پرېشاني او بد حالي د هغه خپله پرېشاني وه ګویا هغه د خپل وجود په زره زره د غریب ، مظلوم ، وږي بې کوره او کړېدلي هره سا نده - هرفریاد - هردرد او هر کړاو داسې محسوسا وه لکه چې پده خپله تېرېږي او دې ځان په ټوله معنا د هغه په ځای ګڼي دازما خبره نده د ده شعرونه دغه ټکی څرګندوي او د ده فن د دې خبرې شاهدي ورکوي او -

(c) ketabton.com: The Digital Library

راسیږي يي .

هغه یواځې ځانته سوکالي نه غوښته هغه دقام اوولس د - ښېګړه و مینه اولېواله ؤ. پدغه مینه کې هغه د پټنګ د سرباز ی د جذبې غوښتونکی ؤ او دیوه بې خوده لېوني د سرشاره استغنا هیله من، چې زخمي زړه یې له نورو پرهر ژلوسره په وینو کې نوږم ورنګېږي :

استغنا دیوه بې خوده دیوانه را
پاکیزه یوه د مینې کاشانه را
زخمي زړه مې لا په نورو وینو رنګ کړه
سربازی دیوه سرتېري پروا نه را

شفیق پدې ګروهمن ؤ چې د خپل ولس وړ رجنه وضعه يې د مبارزې او یوه مثبت اوښتون له لارې بدلېدلای شي ځکه خود حق په لارکې هغه دمنصور د سربازی د ولولو او همت غوښتنه کوي:

درد او غم د محبت کې خوند سرور را
دېره ځای په ارمانونو ډکوه طور را
چې دحق له پاره دار په لیمه ښکل کړم
هومره جوش د سربازی لکه منصور را

شفیق چې ګوري د هېواد ځوان توکم د غربي مادیت د توږې بلا کوي ته نژدې کېږي او ننني تش په نوم تمدن څه ورد معنا او روحانیت په ګړ تالان کړ کړي او د ژوند فطري بنه يې بدله کړیده نوله همدې ځایه هغه د ترقی په لور په معنوی اساس دیون غوښتنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوي هو! د منزل په لور د باد په څېر د چټک یون:

ماديت د غرب لاهو کړو تباه کېږو
زموږ روح ته یو غیبي غوندي امداد را
معنوي اساس مو ټینګ په خپل قدرت کړه
د منزل په لوري بیا منډه ی د باد را

شفیق - زړه بیا ځي د توحید ځای بولي - نوري مینې او غوښتنې له زړه څخه لیرې کوي او د زړه حرم له هر ډول بوتانو پاک او سپېڅلی غواړي:

آئینه چې د جهان د ننداره شي
دا یو موټی درد منده زړه مي جام د جم را
د توحید لمبې مي سرې لره سینه کې
له بوتانو نه خالي د زړه حرم را

شفیق د شلم قرن د جاهلیت او وحشت په تیارو کې د حق د ځلنده مشال په رڼا کې د پرمختګ د منزل لار ټاکي که نه نو بیا به ټولنه یوه لار ورکی ټولنه وي له معنا او روحانیت څخه لرې او د ماديت په زولنو کې ښکېل:

په ځیګر د درد او مینې سوی داغ را
سینه ټوله د معنی د ګلو باغ را
دې تیاره سفر کې لار رانه ورکېږي
ته په لاس د حقیقت ښکلی څراغ را

له شفیق سره د خپل هیواد د پرمختګ او ترقی تلوسه وه او یدي

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوږ بنده چې څنګه یې هیواد د طبیعي خدای ورکړي و شتمنیو سره بډېرته پاته دی څکه خوهغه د دې ارمان څو چې هیوادیې خوږ موچې ترڅنګ بیري د بره ټک او ترقي منزل ته ورسیږي له همدې امله هغه په شپه کې د کال له منزل وهلو پېړه بیله لاره لیده:

دې تورتم کې لکه لمرهومره مشال را
د ېرو ځکې لار وو پوري وصال را
قافلې نه وروسته کېږو ساعت کم دی
په شپبه کې موږ ته توان د تلو د کال را

موږ ځکې وویل چې شفیق چې هرڅه له خدایه غوښتل د ولس او هیواد له پاره یې غوښتل او خپل ټول استعداد او صلاحیتونه یې د دغه هدف ته وقف کړي وو حتی خپل ذوق او تمنا هم:

ماله زړو زخمي زخمي په درد دوا را
آزادي او حریت پدې دنیا را
چې د قام په دردمې وخوري هغه خوښ کړی
هسې شاني شکلي ذوق و تمنا را

بل ځای لدي هم یل ځکې بېز دي او وایي:

سینه پاکه له وهمونوله وسواس را
سینه محیط کې مې آوازله انعکاس را
چې خدمت یې قوت ورکړي قام ټبر ته
هغه مې هغه با زو او هغه لاس را

شفیق چې پر خپل هیواد مسلط نامطلوب شرایط ګوري چې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځینو منفي سیاستونو لوری څنګه د ده وطن د بلا خولې او د بربادۍ کومې ته نژدې کړي نو لکه هر وطن دوست شاعر دی هم وځوریږي خوله د غه ډول ګواښونو سره د مقابلې له پاره د ولس د ټولو پرګنو د ټینګ وحدت او هراړخیز تحرک غږ پورته کوي چې د اړوان خطرناک سیلاب مخه ونیسی د هغه سره سیلاب مخه چې په رښتیا هم تباکوونکی او ورانوونکی.

که وایو چې هم پدې شانې اوسیږو
نو په مړو او معدومو به شمیریږو
راځئ هله چې لاس و نه سره ورکړو
ګني دا سیلاب چې راغی تباه کیږو

هغه له وطن سره د مینې او د خپل ضمیر غږ او د وجدان او احساس د خرېکو څخه دا ډول ترجماني کوي:

مونږ په ایشیا کې یو مسعود افغانستان غواړو
مونږ حکومت او حاکمیت د پاک قـــران غواړو
اباد په سوله امنیت با ندې جهان غـــواړو

د قام خادم چې وي هغه خلکو امام دی زمونږ
لکه نسیم د باغ ګلونو ته پیغـــام دی زمونږ

شفیق د خپلې لارې او مرام له پاره د فعالیت او مبارزې ستونزې لیدلې او پدې لارکې یې کړاوونه او ناخوالې یې حتي ګڼلې خو لدې سره داده چې حوادث یې د ارادې لورې نشي بدلولی او ستونزې او خطرونه یې له هدف څخه نشي ګرځولی:

(c) ketabton.com: The Digital Library

مړه به نشي اراده مې حــاد ثو کې
راســره چې عالي دومره روحيات دی

شاعران جذباتي مخلوق دي شفيق ته هم چې کله درد ورشي او د ظالم لاسونه هماغسي د مظلوم په وهلو تکولو شــــنه وکوري نو دا فـرياد يې له خولې ووځي:

دا تومېي مې چې اغزي د زړه په سترګو
کوم بې رحمه کوم ظالم او کوم صياد دی
چې آسمان په ظالمانو نه رالــوېږي
معلومېږي بې تاثيره مې فـرياد دی.

شفيق د خپل اسلامي او ملي غرور په تکيه پر خپلو ټولو بد خواهانو او د ښمنانو يې دروند او داډمن غبرګــــوي، خپل ټيربرم ورته يادوي او په شوموښيتونو پورې يې خاندي او ټوکې ــــکوي:

دبستان کې دايشيا چې زه استاد وم
تالوستله هغه وخت کې سيپاره
مخ دې تورشه اوس زما سره دعوه کړې
ته او خداى نو په هدغه قــــواره

شفيق متعهد او ژمن شاعر و هغه شعر او ادب د خوښتنو خيالي او رنګينو تصوراتو لفاظي نه ګڼله او نه د مداحي وسيله - هغه د شعر او ادب له پاره د تعهد او مسلک پر ضرورت قائل و - هغه ادب د ژوند، هدف او مرام له پاره پر اصل کروهمن و. هغه بې تعهده او بې مسلکه شاعر ورکه غواړي او پر هغه اور لګوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د پېژندونو پورې کړه چې د نوي آزادي پکې
ورکه شاعري شه چې مسلک ورسره نه وي

هو ځکې مو وویل چې مرحوم شفیق دیوه شاعر او ادیب په توګه پېژنو نه د وزیر - سفیر او صدراعظم په نوم د شعر له مخې یې پېژنو او د فن په هنداره کې ورته ګورو د هغه شعر او فن په هنداره کې چې د دوی د ژوند دیوې تاکلې دورې ادبي پانګه او تاثرات ګڼل شي او لکه څنګه چې څرګنده کړې شوه د هغه فن د ژوند له پاره دی د پرګنو د زړونو غږ او ضمیر آواز دی هم او د ټولنې د مسلطو شرایطو منعکس کوونکې او د وخت نماینده - چې د شاعر د هغه مینې او تلوسې ازانګه بښه ترې څرګندېدای شي چې هغه یې د خپلې ټولنې د نیمګړتیا وو د سمون او پرمختګ او سوکالۍ له پاره لري. هغه خپل فن د مقصدیت په زانګو او د اجتماع په غېږ کې رالوی کړی د هغه د شعر هر بیت له ظلم څخه د نفرت او د خاین په مقابل کې د - کینې داور بخرې بښندي او د مظلوم او بېوزلي په زخمونو پټۍ لګوي - ځکه خود هغه فن ابدي دی او تلپاتې د پرون هم د نن هم او د سبا هم. بې ځایه به نوي چې د هېواد د نامتو وینا وال قدرمن غمخور صیب دغه شعر را غبرګ کړم چې محمد موسی شفیق یې د افغاني کوه طور موسی ګڼلی:

ته شفیق یې ته رفیق یې ته موسی زموږ د طور یې
نوم دې ځکه د زړه سره خوږ د زړونو په جهان شو *

---

*- وګ لویه هنګامه د عبدالله غمخوراثر ۱۵۳ - ۱۵۴ مخونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښاغلی صباح الدین کشککی په "دهٔ قانون اساسی" کې لیکي:
ما شفیق له هغه وخته پېژانده کله چې د ۱۹۵۰ کال د لسیزې په وروستیو کې د واړو خپلې زده کړې په بهر کې سرته رسولې وې او هېواد ته راستانه شوی وو. موږ دخپل هېواد د پرمختګ او سوکالۍ دپاره ګډې نظریې درلودې. او دواړو د هغو اصلاحاتو پلي کول چې بیا وروسته یې ډېره برخه په اساسي قانون کې هم شامله کړې شوه د هېواد دترقۍ له پاره معقوله او سمه لار ګڼله.

کله چې شفیق د ۱۹۷۲ کال د نومبر د میاشتې په لومړیو کې له ما غوښتنه وکړه چې دده په حکومت کې د اطلاعاتو او کلتور دوزیر په توګه برخه واخلم ما دهغه دا غوښتنه په دووشرطونو ومنله - په حکومتي چارو کې د سلطنتي کورنۍ د غړو د لاس وهنو مخه نیول او دحکومت سره پیوسته د یوه تیم رامنځته کېدل چې د هغه په څنګ کې ما ته صلاحیت راکړې شي چې دهېواد په مطبوعاتو کې بنیادي بدلونو نه رامنځته کړم.

د سلطنتي کورنۍ دغړو په منځ کې د شفیق پرخلاف احساس دومره تنګ او تېز شوی وو چې ما له هغه سره په صراحت کې یو شپه په خبرو کې دا موضوع رامنځته کړه هغه وویل چې زه هم له ستونزې سنه خبریم. د سلطنتي کورنۍ غړي په هېواد کې د رامنځته شوو پیښو نه خواشیني شوي وو او سوهېدل چې په هره بېه به دقدرت واګې ددوی له لاسونو وځي. هغوی پخپله مخه کې دکلکې ارادې خاوند یو صدراعظم لیده چې په حکومتي چارو کې د سلطنتي کورنۍ د غړو د لاس وهنې د - مخنیوي په کدون یې په اساسي قانون کې د شاملو موادو د پلي کولو

(c) ketabton.com: The Digital Library

پخه اراده کړې وه.

د سلطنتي کورنۍ ځینې غړي او کینې لاسې له دغه بدلون څخه په ویره کې شول. هغوی پخپل ځنګ کې دیرې نوی دورې او پرېکنده او پاخه هوډ مشرتابه رامنځته کېدل لیدل چې په راتلونکی کې یې د قدرت د لاسته راوړلو دپاره د هغوی پخوانی هیلې له منځه وړلې.

شفیق د سیاسي ګوندونو، د ولایتونو د جرګو او ښاروالیو د قانون په پلي کولو کې چې هغوی ته بنیادي ضرورت محسوسېده د پاد شاه منظوري ترلاسه کړه. له دې پرته د هغه حکومت په پام کې لرله چې د مظاهرو په ګډون د عامو غونډو د تنظیم قانون هم پلي کړي.

د مطبوعاتو قانون چې په ۱۹۶۵ کال کې د محمد یوسف د انتقالي حکومت په دوره کې نافذ شوی وو هم تر بیاکتنې لاندې ونیول شو. یوازې هغه جریدو د خپرېدو حق درلود چې په یقیني، بشپړه او فعاله توګه یې د اساسي قانون ارزښتونه د هغه د هدف او متن په نظر کې نیولو سره په پام کې نیول.

د ملکي مامورینو قانون چې د هغه تصویب د ژبې پر مسئله – ځنډېدلی و تصویب شو او په هغه پورې اړوند اختلافونه په اریانو کې دول له منځه یوړل شول.

د دې دپاره چې د غیر حکومتي مطبوعاتو سره یې مرسته کړې وی د هغو ژمنو پر بنا چې د حکومت په کړنلاره کې یې بنه نیولې وه اعلان کړه چې د حکومتي اعلانونو موسسه به د اونیزو جریدو په سلو کې د یرش او د ورځپاڼو په سلو کې شل چاپي لګښتونه د دولتي اعلانونو له لارې ورکوي. د هر یو لیکلي صدر اعظم شفیق و توانېده چې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

آزاد ومطبوعاتو سره یو دول بنې اړیکې را منځته کړي.

د شفیق په دوره کې لا د پیر افغانستان د خپلو خپرونو په لړ کې پنځه وخته آذان پیل کړ چې د هغې وروسته به د هیواد له نامتو عالمانو نه یو تن د اسلام د سپیڅلي دین د ارزښتونو په رڼا کې د هیواد پرمختګ او سوکالۍ د پاره دعا کوله.

د شفیق په حکم د شهر غلغله رستورانت چې د حاجي یعقوب جامع جومات ته نږدې و او د هغه نه د عیاشۍ او فحاشۍ دیوې اډې په توګه کتل کېده او چېټیده او هلته د دولت مخورو تګ راتګ کاوه بند کړ.

همدغه راز د مرستون تیاتر (منډوي صحنه) چې هغه هم د فحاشۍ د یوه مرکز بڼه غوره کړې وه وتړل شو.

همدارنګه د شفیق حکومت د بهرنیو هیوادو د ځینو سفارتونو او پیر شمیر افغانانو د مخالفتونو سره سره په کابل ښار کې د یوې کلیسا د ورانولو امر صادر کړ. دغه کلیسا د دارالامان د سړک په اوږدو کې د روسیې د سفارت تر څنګ په قاچاقي ډول جوړه شوې وه.

په کورنۍ او بهرنۍ سیاست کې د شفیق نوښتونو په حقیقت کې د ده د حکومت او رژیم د وارو د له منځه تللو زمینه برابره کړه. په دې برخه کې د ده تر ټولو مهم کار د ایران سره د هلمند رود د اوبو د تړون لاسلیکول و. ده دغه تړون په هیواد کې د ننه او په غیر مستقیم ډول د روس لخوا د سختو مخالفتونو سره سره لاسلیک کړ.

شفیق له هغو لومړنیو کسانو نه و چې د ثور د بدمرغې کودتا نه پس سمدستي ونیول شو. هغه یې د نورو پخوانیو لوړ رتبه بندیانو سره د ملي دفاع د وزارت دوداني په تر ځمکې لاندې سمڅو کې تقریباً یوه اونۍ بندي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساتلی وو. د هغې میاشتې په ۲۳ یا ۲۴ مه نیټه یې د شپې د لسو بجو په شاوخوا کې د یو شمیر نورو بندیانو سره دودانۍ نه وایستل. خلیل الله چې بیا وروسته د کارمل د رژیم کې د جنرالۍ رتبې ته ورسید او د دفاع وزارت د مرستیال څوکۍ یې هم ترلاسه کړه کله چې د خلقیانو په وخت کې د پرچم د ځلې د نورو لیرو غړو په څیر د خلقیانو لخوا بندي شوی و، په جیل کې یې د نورو بندیانو په وړاندې اعتراف کړی و چې ده شفیق د کابل په هوائي ډګر کې په توما نچه په سر وویشت.

د اساسي قانون په عملي کولو اوله محببنا اکثرو او شکیلا کګړو څخه خلاصون په لاره کې د شفیق لیرې لید او ستر همت تر تله پاتې وي شفیق په دې عقیده و چې افغانستان د خپل (۳۱۶۰۰۰) مربع کیلو متر مساحت او تقریباً ۱۵ ملیوني نفوس په سلو کې د ۵ر۲ کلني زیاتوالي په پام کې نیولو سره کولی شي چې د ودې او مدني آزادیو په برخه یو مثالي هیواد وګرځي. هغه عقیده درلوده چې په افغانستان کې به بیلا بیل قومونه او نژادونه د یوه داسې واحد ملت د منځته راوړلو څخه ونشي نیولی چې په ګډه سره د خپل پرمختګ د پاره کار وکړي. هغه د خپل څو میاشتنی صدارت په موده کې په ډاګه کړه چې انسان کولی شي د یرې نا اندوله شورا سره په بریالی توګه کار وکړي. هغه او د کابینې غړو به یې پرله پسې څو ساعتونه په صبر او تینګار سره کار کاوه هغه څه کوله چې د خلکو په منځ کې د ملي پیژندګلوی احساس منځته راولي.*

ډاکتر حقشناس په خپل کتاب «دسایس و جنایات روس در افغانستان»

---

* - د نهایات تفصیل له پاره وګورئ د هغه قانون اساسي اساسی... د صباح الدین کشککي لیکنه له ۸۰ - ۹۵ مخونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې لیکلي:

روسانو د شفیق د حکومت پر نسبت د خپلې ویرې او غوسې له مخې په ژوره توګه داوضاع څارنه کوله او په سخته اندېښنه کې لوېدلي وو او د لارې ګودرد پیدا کولو په لټه کې وُ څکه دوی پوهېدل چې له یوه تازه کار، حساس، پوه، هوښیار او ځیرک او بانرژي حریف سره نښې کولي د دوکې، دارا و تهدید له لارې مخکې ولاړ شي ځکه خو روسان پدې لټه کې شول چې هر څنګه وي سبایې شفیق له منځه یوسي دوی لومړی دا هڅه وکړه چې دربار پدې قانع کړي چې شفیق له مخې لیرې کړي خو ونه توانېدل. روسان ورځ تر ورځې د شفیق له اجرایي قدرت څخه په تشویش او ویره کې لوېدل.

شفیق له ایران او پاکستان سره د روسانو د توطیو او شیطانتونو له مخې دا ړیکو خړ پړ تیا ته متوجه وُ ځکه خو هغه هڅه کوله چې له دغو ګاونډیو اسلامي هېوادو سره د روابطو له منځه دغه سړطاني دانې لیرې کړي.

د هیلمند او بوټترون وروسته شفیق له خبریالانو سره په مرکه د — افغان ملت د جریدې د خبریال د دغې پوښتنې په ځواب کې چې د پښتونستان مسئله به هم پدغه ډول حل کړی شي وویل هو!

مونږ نه غواړو افغانستان د پښتونستان قربان کړو.

روسانو د خپلو ټولو امکاناتو په لګولو غوښتل شفیق له منځه یوسي پدې اړه لنډه او اسانه لار چې د روس د کټو تضمین وکړي او د مستقیم تېري او تسلط لار ورته برابره کاندي په لومړي قدم کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

همغه د داؤد خان رامنځ ته کول ؤخود خپل تیري او تسلط د مقدمې په توګه ترې کار واخلي.

په خارجي او داخلي ډګرونو کې د شفیق نوښتونه او جدي کړنې د دې ښیرې ورکاوه چې افغانستان به په لږه موده کې په خپل ځان متکی شي او د ښکېلاکګرو لومې به وشلېږي لکه چې په ۱۳۵۲ لمریز کال د ثور په ۲۷ اعلان وشو چې ۱۵۲ صنعتي پروژې د ۴ ملیونو افغانیو په لګښت په پښتو درول کېږي چې د هغې د په کارلوېدو نې او ګټه اخیستنې سره د هېواد کمې ارتیاوې پوره کېدلی شوې د ۱۳۵۲ د جوزا په ۲۳ نېټه اعلان شو، چې ۱۰ بېلابېلې فابریکې د ۲۳۰ ملیونو افغانیو په لګښت جوړېږي چې د تولید، د کارګرانو له پاره د کار د پیدا کېدو، پانګې اچونې او د ارتیاوو پوره کېدو او داخلي منابعو د په کارلوېدو له مخې پې ځانګړی اقتصادي ارزښت درلود. د پوهنې په برخه کې هم ځانګړي پاملرنې ترسره کېده او لیدل کېدل چې د یولړ علمي پروګرامونو د عملي کېدو له امله به د فرهنګي استعمار د نفوذ مخه او د ځوانانو د افکارو د مسموم کېدو لاره ونړول شي د لوړو زده کړو د وزارت تأسیس او د لوست د زده کړې د پروژو له نوي سره په علمي او عملي بڼه عیارول په ډېر جدي بڼه او چټکتیا سره پرمخ بېول کېده.

د دغو بېړو لو جدي او اغېزمنو هڅو جریان چې د هېواد د اقتصادي حالت او د وګړو د بدبختۍ، فقراء لوږې او بېکارۍ د عواملو د له منځه وړلو او د بهرنیو طاقتونو د نفوذ د مخنیوي په لاره کې ترسره کېدل د مسکو دویرې او غوسې او ډېرو ته هم زبغرانده کړاو لدغه ویرې چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هیڅ نه دغه پسته اوتوده مړی چې کلونه کلونه یې د هغې د تړلاسه کولو له پاره هلې ځلې کړې له لاسه ورکړې د شفیق د حکومت د نسکوریدو له پاره پر داؤد خان لاس وواهه او خپله مخه یې پرانیستلې پرېښبوده. او کرملین له خپلې مخې یوستر خنډ چې هغه دیوه پوه، هوښیار، مدبر او عامل حریف موجودیت له منځه یووړ»*

مرحوم شفیق د خپل صدارت د پرولنډه موده کې وکولی شول چې د اسلام دښمنه عناصرو د فعالیتونو په وړاندې د یوه کلک بند بنسټ کېږدي او د لادینیت او فساد پر ضد کې اصلاحي فعالیتونه بسیج کاندي.

ټولو موقوته خپرونوته لارښوونه وشوه چې د اسلامي مقالو او مضامینو له پاره اختصاصي مخونه ولري د اداري فساد په تېره بیا رشوت پر ضد د شفیق د حکومت هراړخیز فعالیتونه او د سلطنتي کورنۍ د ځینو خودسرو عناصرو مقابله د شفیق د جرئت او شهامت ښکارندوی گڼل کېږي.

د کهیخ اسلامي جریده د ۱۳۵۱ لمریز کال د دلوې د لومړۍ نیټې په گڼه کې لیکي:

«ښاغلی شفیق په خپله مطبوعاتي مرکه څرگنده کړې چې موږ د خلکو هیلې د اسلام د مقدس دین د اساساتو د پیروۍ په اړه درک کړې او هغه دردچې په خلکو کې له مقدسو ساتو سره د بې پروایۍ او ساتېرۍ له اړخه پیدا کېږي ما خپله حس کړی موږ به خپل ټول توان د دغه پول سرغړونو د مخنیوي په لارکې په کار واچوو»

---

*- د نړیات تفصیل له پاره وگورۍ د سازیس وجنایات روس در افغانستان - ډاکټر حقشناس ۲۲۲ – ۲۳۰ مخونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کهیځ لیکي «د ښاغلي شفیق د دغه څرګندونو زموږ په نزد ځکه د تبصرې او پاملرنې وړ دي چې پدې وروستي لسیزه کې د حکومت یوه مشرهم نه یوازې پدغه ډول صراحت د دغه ورسرغړونو په هکله نظرونه څرګند کړي او دهغو د مخنیوي په لارکې یې د مسوولیت احساس نه دی کړی بلکې غالباً هغه څه چې د خلکو په وړاندې له مقدساتو سره بې پروايي او ساتیرۍ ګڼل کیږي دوی بې پروايي او دښمني نه ده ګڼلې او هغه یې د سیاسي ډلو ترمنځ یو ډول اختلاف ګڼلی همدارنګه هغوی د دغه ډول سرغړونو د مرتکبینو د اصلي څیرې له بربنډولو څخه ځانونه کوښه کړي او دا جرئت یې نشوکولی چې د هغوی له څیرو پردې لیرې کړي او هغوی لکه څنګه چې دي هغسې ټولنې ته وروښيي او قانون منګولو ته یې وسپاري.»

کهیځ په پای کې لیکي «موږ پداسې حال کې چې د ښاغلي صدراعظم شفیق د دغه احساس او درک هرکلی کوو، یا تر وچې زموږ په عقیده، دیوه صدراعظم تر ټولو ستره دنده پداسې شرایطو کې چې افغانستان د تاریخ له نازک پړاو څخه تیریږي داده چې اسلامي ارزښتونو ته پاملرنه وکړي او د اسلام د مقدس دین د ښکنځو او لار ښوونو په رڼا کې د ما دې پرمختګ په لارکې ګړندی قدمونه واخلي*

شفیق که طالب ؤ که محصل - که د دولت مامور ؤ او که په پوهنتون کې استاد - سفیر و او که وزیر او صدراعظم د هیواد د پرمختګ او له هیواد څخه د جبیبا ګرو د لاس په لنډون او د نړیوال استکبار د توطیئو او مانورو څخه د هیواد د ژغورنې او په خپلو پښو د ریدنې هیله او احساس یې په زړه کې

* - کهیځ اسلامي جریده د ۱۳۵۱ هـ ش د دلوې دلومړۍ نیټې ګڼه

(c) ketabton.com: The Digital Library

غورځنګونه وهل هغه د هېواد د پرمختګ سخت لېوال وُ چي د ده د دغه ميني او احساس څرګندوی د ده ليکنو او شعرونو او شپه او ورځ کار او عمراني پلانونو او موقف له مخي ښه تر الګېدی شي.

خوځنګه چي ترېخور ښکېلاک د دغه ډول هستيو په دښمني او له له منځه وړنه کي په هېڅ ډول وحشت او شيطانت ذريعه نکوي او دغه ډول کسان تر ټولو لومړي له مخي ليري کوي. او دخپلوا ستعماري ناولوا هدافو په لاره کي يي سترخنډ بولي ځکه خو يي په دښمنۍ کي په هېڅ ډول جرم او دسيسه صرفه نکوي نو خپلي خبري د شهيد شفيق پدغه وينا پای ته رسوم چي هغه د صدارت په وخت کي د هلمند داوبو د تړون په هکله د توضيحاتو په لړکي کړي وه:

زه د افغانا نو په فطري درا يت بشپړ عقيده لرم او نن يو ځل بيا د دغه درايت له مخي حساب او پر هغه تکيه کوم هغه څه چي زمون په توان او سنجش کي وو هغه مو د هېواد د مصلحت او ګټو د تأمين په غرض تر سره کړل د دغه مصلحت او منفعت وروستي تشخيص د افغانستان د شورا په واک کي چي د خلکو د ارادي ښکارندوی ده ځای لري. که زمونږ کړني يي سمي وګڼلی زه او زما ملګري به ښکمرغه وي چي هېواد ته د خدمت مصدر ګرځېدلي دي او که زمونږ په کار او سنجش کي تېروتنه ومومي بيا هم زمونږ نېکمرغي ده چي د دولت اساسي قانون پر ښنبسوده چي د يوه حکومت تېروتنه پرښتني او وراتلونکي تو کم و تپيلی شي.

لوی او توانا خدای دي چي کړدي چاري او کارونه د هغه په لاس کي دي زمونږ هاند اغيز من وګرځوي او د هېواد او خلکو مل اوم ستلوري*

*- وګ جبهه ملي جريده د ۱۳۵۱ هش د کب د ۲۴ نېټي ګڼه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

*　*　*

ما توقعات مردم خودرا در قسمت پیروی از اساسات دین مقدس اسلام درک کرده و دردی راکه از نگاه بازي کردن با مقدسات مردم پیدا می شود من هم حس کردم وماسعی خودرا برای جلوگیری از تخطیهای درین قسمت به خرچ خواهیم داد. *

ویګ ګهیځ جریده د شفیق د مصاحبې یوه برخه.

د ۱۳۵۱ لمریز کال د دلوې دلومړۍ نیټې ګڼه

الحاج ننګیال

د ۱۳٦۷ لمریز کال د وری ۳۰ مه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

د سرخبرې

داشعرونه هغه وخت ویل شوي چې ما په دارالعلوم کې درس ویلې — مجهولې آینده خواته زړه اونا زړه په وېره وېره خاپوړې کولې. د هغې نه وروسته زما په شرونده کې ډېر تحولات پېښ شول. د هغې آینده ډېره برخه «اوس» شوه او که زه د دې اوس نه په دې کم وکیف خبر وای ما به د هغه وخت په هماغه تنګ «ترپاو» تیه تیاره دارالعلوم کې دوه او درې کلونه جوړکړې وای.

د طالبانو په دنیا کې دې خورو ورواند بښنو زما د ځوانۍ د ماشوم توب په دوره کې د الفاظو جامې اغوستې دي او واقعاً ما ته د غسې ښکاره کېږي لکه یو ماشوم چې د تېپې تیارې د نیا نه رڼا ته راووځي. د دارالعلوم تیاره هم د موږ د کېډې د تیارې نه کمه نه وه.

خود دارالعلوم د نیا یوه نښه هم لرله چې یوه نادره شان خودي ورسره

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملکرې وه لویدلی وو چې اومې خبنتې یې پخولې. دسرې نه به یې هغسې شکاک جوړولو چې دیکارت به یې په هدیره کې په خپله خبره پښیمانه کړ. د دارالعلوم دغې مېړې ته کله کله زه د هغې اوسپنې نظر کوم کومه چې په سندان باندې بې رحمه تکول شوې وي. که په اوسپنه کې پوره متره نه وي پوټتې پوټتې شي او چې رشتیانی اوسپنه وي هغه وغځېږي، بیا نو خوښه دا ښکروه چې څه شی ترې جوړوي.

زه چې اوس دا شعرونه لولم د دارالعلوم د دنیا د دې تولو نکونو ننبې پکې شته مګر ورسره هغه تاثرات او انفعالات هم رایتول شویدی کوم چې زما طبیعت په هغه دوره کې دآئینې غوندې دیوا وبل ځای نه بې چاڼ او بې غلبیله سره را اخیستې دي.

کابل راډیو ته چه داپا بې دچاپ دپاره وسپارل شوې زه په مصر کې وم. دهغې ځای نه ما ډېرو آشنایانو ته اسرې وکړې چې دچاپ کار ته یې پام وکړي او ځینو مخصوصاً زما مشر او محترم دوست صدیق الله رشتین چې هغه وخت د پښتو ټولنې رئیس ؤ خوارې هم وکړه.

خوشاله چې زه له امریکې نه راوګرځیدم هرڅه تري تم شوي وو او په ډېر شوا خون مې یو څو پاڼې په مطبعه کې وموندلې چې د کوم بد قسمته ماشین کار دغرمې دوه وي یې شلور کاله په خپل تحرک کې تاوده کړي ساتلي وه.

اوس ځینې دوستان مخصوصاً ښاغلی حبیب نوابي بیا بیا راته وائي چې دا پاڼې دې ضرور سره یو ځای شي زه دوی دا خبره منم خو دا بلیې نشم منلې چې زه به دې شعرونو کې دنن په رڼا کې کوتې ووهم. دی یو څو نظمونو زما د ژوند انه دیوې معینې دورې تاثرات او خاطرې چې پلې غیږې کې امانتي ساتلې او زه د دغه امانت خیانت ته هیڅکله تیار نه یم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیغام

د ژوندانه دکار او فعالیت د تود و هنګامو په شا و خوا کې د کوشش او مجاهدې د جذباتو د تازه کولو او د مرور وارادو او احساساتو د پخلا کولو د پاره یوازینی وسیله شعر او ادب دی.

د وجود او امکان په لامتناهي فضا کې د مینې او محبت، سوز او ګداز، درد او جفا او د حسن او جمال دانداز د تمثیل د پاره د شعر او شاعرۍ تخلیق شوی او د انساني ژوند په مختلفو ادوارو کې شاعر د دې وظیفې د روند مګر خوند و ریار په خوراد لچسپۍ او علاقمندۍ په خپلو او پروا خیستی او د ژوندانه د هرې کرشمې او هر ناز او انداز نه یې په یوه ډېره ښکلې او زړه وړونکې پیرایه کې ترجماني کړې ده.

د عقل او فکر په جولانګاه کې د خیال تر وروپروازونو زما د سینې په نغرۍ کې د یو ویده خوږلن نه یو څو وار خطا بڅرې راوالوزول او د «پیغام» په نامه یې د پښتو ادبي ګلشن د پیمخو ګلونو بلبلانو ته په مینه وروړاندې کړل.

دا سندرې چې د یو مات زړه د بې سوره رباب د اوم غږو تارونو په تال - چې هغه د یو سرشار او تپیدونکي ذوق په تېره شاباز ترنګېدلې - ویلې شوېدي زما غوندې د یو آرزومند او ارمانجن شاعر اسرې، زما اوښکې، د ضمیر آواز او د خیال ګلونه دي.

لکه څنګه چې شعر او شاعري د حسن او جمال او د قدرت د رنګین تکوین

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره غاړه غري. ده نو ځکه شعر او ادب وچ په وچه بیوازې خشکې فلسفې ته خاصول زما په خیال دادب او شاعرۍ سره یوه لویه ګناه ده. په همدې لحاظ په دې مجموعه کې دعصر، حیات او محیط دالقائی مضامینو یاد ملي او اجتماعي احساساتو نه پرته د شعر او ادب د حقیقي دوستانو او د حسن او جمال د هوا خواهانو دخوش طبعۍ د پاره دمیني او محبت یا په بل عبارت دعشقي او تغزلي اشعارو چاشنی هم تیاره شویده.

بنا پردې نو دجمال منکرین، یا هغه کسان چې د خالص تغزل طرفدار دی او شعر او شاعری دژوند د پاره نه وسیله کوي دا دواړه د دې کتابګوټي دمطالعې نه حظ نه شي اخیستی.

په هر حال، زه دا د خپل نا قلاره زړه نا زولی ارمانونه او د سوي سینې تاوده فریادونه ستاسې په مخکې ږدم او په تمه یم چې دا ګرمي او دیو عالم سوز او ساز د جهان نه راغلي ناري سورې به زما د لالهانده او وار خطا ځلمیتوب د یو رنګین سوغات په نامه ومنئ او زما دامید او اراد په کالبوت کې به د حوصلې ساه واچوئ.

په مینه. م. شفیق
کابل دارالعلوم
حمل - ۱۳۳۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۱)

ماله غېږ د محبت کې ښکلي ږوند را

ږندګي د جست او خېز لکه سپند را

بوالهوس يې چې لري په عيش ونوش کې

د عمل سپينو خولو کې هغه خوند را

(۲)

استغناء دي بېخوده ديوانه را

پاکيزه يوه د مينې کاشانه را

زخمي زړه مې لا په نورو وينو رنګ کړه

سربازي دي و سرتېري پروانه را

(c) ketabton.com: The Digital Library

٣

سرمنزل د ارمانو نوانقلاب را

دښوندون د مشکلاتو سره تاب را

دمستانوغونډي رندي آموخته کړه

سرنوشت مي باب د میني دکتاب را

٤

افتخار د محبت په بنګلی تاج را

سمندرنه اوردمینی کي خراج را

په بنګلي او په مانی مي لاري توکړي

ته غنا د زړه اتوم په احتیاج را -

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵

په زړه کور کې مې د مینې مشال بل کړه

لیونی غوندې سر خوده طبیعت را

د ثریا نه چې تر عرشه پکې ځای شي

د هدف په دایره کې هاوسعت را

PROPERTY OF ACKU

٦

درد و غم د محبت کې خوند سرور را

د یره ځای دارمانو په کوه طور را

چې د حق د پاره دار په لیمو بنکل کړم

هومره جوش د سربازۍ لکه منصور را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۷

ماله ژرونه د طوفاني غوندې جهاز را

خاص يو تا ته مې ملا تيته د نياز را

ستا د نهو آسمانو پردې چې وشلوم

هومره زور، قوت د مينې د پرواز را

۸

د تاثير نه ډک يو توداو ګرم آه را

د زړه کورمې د دردونو منزلګاه را

کړه سپور مې غوندې درنه کره مې پورته

هسې نه چې په خفت عروج د کاه را

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۹)

مادیت د غرب لاهو کړو تباه کېږو

زمونږ روح ته یو غیبي غونډي امداد را

معنوي اساس مو ټینګ په چېل قدرت کړه

د منزل په لوري بیا منډې د بـــاد را

(۱۰)

آئینه چې د جهان د ننداره وشي

دا یو موټی دردمند زړه مي جام جم را

د توحید لمبې مې سړې لړه سینه کې

د بوتانو نه خالي د زړه حـــرم را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۱

سرولمبو کې سمندر غوندې آرام را

په خپل لاس مو نږ له د خپل فکر زمام را

چې ورږمه د حرکت اوږ وند پکې وی

د سحر د باد په خوله هغه پیغام را

۱۲

زړه د درد د ملغلرو خزینه را

د هدف بام ته د لوړ همت زینه را

ورانه مینه مې په مینه ښایسته کړه

د پاک عشق په سرولمبو سوی سینه را

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۱۳)

په ځیګر درد او مینې سوی داغ را

سینه ته وله د معنی د ګلو باغ را

دي تیاره سفر کې لار رانه ورکېږي

ته په لاس د محبت ښکلی چراغ را

(۱٤)

یو مواجه طبیعت لکه دریاب را

د یاري غوندې ته پوه نه اضطراب را

بېنوا سره باران په کړیوان وکړم

هسې نرم، او به زړه لکه سحاب را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۵

ترقع نه خدایه طبع بېګانه را

دزړه کور د پاکې مینې کاشانه را

قناعت او استغناء مې په نصیب کړه

دانه غوارم د شاهانو سامانه را

۱۶

زولنې دانديښنو راته پرتې دي

یو طوفان د پاکې مینې د جنون را

چې سره خوا مې پرې باسي په خپو د کې

دي نه شپې د درد و غم په میږتون را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۷

دتقلید زولنې ماتې کړه زمونږ نه
دعمل جذبوکې ذوق دابتکار را

فریادونه رسوم بارګاه دعرش ته
آه دزړه ته مې آسمانه لویه لار زا

۱۸

دڅروندو په صف مې شمېر کړه که دانوې
دنیمګړې څروند عوض کې پوره مرګ را

زه به خوله د شکایت نه مهرولاک کړم
ته ګلشن له دڅروندون مې سازوبرګ را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۹

چې راحت پکې دقوم او جمعیت وي

ماله فخر دا زمینت په دې کړاوو را

چې سکه دې دا فلاس زما په نوم کړ

نو په زړه د محبت کانه جراوُ را

۲۰

په سینه کې یو دمینې مست طوفان را

دیقین په رڼا محو تور کمان را

په زړو قصو مې زړه ستړې ستومان شو

نوی عصر، نوی ژوند، نوی جهان را

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۲۱)

قرباني چي سرنامه دکوم اشروي
مدرسه کې درس دغسي مضمون را

تماشې لېږي چي شکلي پردې پرېږدي
زولني په پښو ميني د مجنون را

(۲۲)

په لمبه دعشق پتنګ هومره کدازرا
زړه محفل د محبت د سوز و ساز را

که مې شميري په تکيه د مفلسانو
په دولت د محبت راله اعزاز را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۳

خمخانه د محبت کې بیباکي را

په یوه جرعه د میو بې‌واکي را

چې کړې دې د تکلیف کره را په غاړه

نو د نور له قیودو خلاصي را

۲۴

ناقلاره زړه د مینې له دوا را

د وصال په مستانه میو شفا را

د شین خال غوندې به پښې په تندي نه ږدم

افتخار د پابوسۍ لکه حنا را

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۲۵)

دیارانوسره مینه په اخــلاص را

دګوهـروپسې هڅه دغواص را

چې د مینې دخوزند چراغ نه چورلي

طبیعت لکه پتنګ غوندې رقاص را

(۲٦)

چې منې يې نازنیازهغه دلــبر را

نغرى سـینه دمینې د شــرر را

موجودیت مې حق دیاره ټول فدا کـره

تېروغشو دجفاله سینه سـپر را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۷

دسحرچوپه چوپیاکې غریب ووې:

ماله ربه دخپل مرګ اوښروندو واک را

دادظلم اودستم دنیا دې واخله

ناولتیا د «امتیاز» نه جهان پاک را

۲۸

دزاهد سره په نفلومیوویش را

مفکوره دقام دخیر راله همیش را

نبه مې ورسره قوم اوجمعیت ته

نه لرم غوندې ککرپه زهرونیش را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۹

دي تورتم له لکه نمر هومره مشال زا
دېرو مخکې لاړو وپوري وصال را
قافلې نه وړوسته کېږو ساعت کم دی
په شېبه کې مونږ له توان د تلو د کال را

۳۰

فرعونان مو په سر ېښې بږدي محوه کېږو
د جګړې تاب و توان پخپل الطاف را
د انسان له وينو غوښو نه غذا خوري
ته نجات له هومره جور و اعتساف را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۱

دملي او دقومي خدمت په لار کې

داغراضو، شخصیاتو احساس تېپ را

دانزل د میخانې ساقي دردمند ته

پیالې د درد نه ډکې نبې او چپ را

۳۲

د پتنګ غوندې د شمعې نه طواف را

دې تیاره کې ته یو نوی انکشاف را

«امتیاز» په عدل تندر دی چې لوېږي

ته نهاد مساوات پخپل الطاف را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۳

په مکتب دعشق اومینې کې سبق را

زړه په وینو باندې سور لکه شفق را

دابده پورې سور شوندون بدل کې

داشنا په غیږ کې عمر یو رمق را

۳٤

دخزان په ویره کډوبوتو و وې

روح راپود پسرلي کړه نوی ژواک را

دآزادوملتو د سیر غونډې

مخ په پورته مونږ له هم خانه چالاک را

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۳۵)

ماویستلي ده توبه د تشد د نه

په سره سینه ددې وطن اصلاح را

وزکارنه شو دکوندی نه ارتقا ته

خوار پښتون له دې خواریو نه فلاح را

(۳٦)

آبرومند مې که ساتې زما خاونده

غني زړه او مړه سوله د قانع را

د جګړې د شړوند کړمې مې کمه مه کړې

یو مشکل چې ورکومه بل مانع را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۷

حذر به له بېځايه احتياط را
اقتدار مې دخواهش په انضباط را
دشړوندون د جنګ جګړو په شاوخوا کې
يو ساعت هم د پېغو اختلاط را

۳۸

ستا دنيا کې بس د مينې عالي اوج را
سبا د زړه مې د ګ د خيراو درد په فوج را
ابا سيند د زمانې يم لاهو کړې
د مستۍ او شور نه ډک شړوندون د موج را

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۹

انزواء او رهبانیت نه مې وساته
دعمل په خرخ مې تاوډ ښرونداريت را

چې صحنه د اجتماع واړه تووده کړي
هسې ګرمو جذبو له سينه بټ را

۴۰

چې لري يې بلبلان د ګل په سازکې
پروانه غونډې په سوزکې هاسرور را

چې وزګار شم پيروی د خپل مسلک ته
خوارې خپتې له په مثل د مزدور را

(c) ketabton.com: The Digital Library

٤١

نوري مې هر څه درته پرېښوده خاونده

آزادي او درد او مينه د جمال را

داشنا په غېږ کې پروت يم لوبېږم

حقيقت تعبير د غه خوب او خيال را

٤٢

ماله زړه زخمي زخمي په درد دوا را

آزادي او حريت په دې دنيا را

چې د قام په درد مې وخوړې هغه خوښ کړم

هسې شاني ښکلې ذوق د تمنا را

(c) ketabton.com: The Digital Library

٤٣

په ټولي دریا کارومې که شمــــیرې
دغې دیراو بتخانې پورې الحاق را

جنت څه کړم ستا رضا مې نصب العین دی
دوفا توفیق په عهد د میثـاق را

٤٤

سینه پاکه له وهمونو، له وسواس را
بنده، محیط کې مې آواز له انعکاس را

چې خدمت یې قوت وکړي قام، تېر ته
هغه مټ، هغه بازو او هغه لاس را

(c) ketabton.com: The Digital Library

٤٥

سمه لار لویه په لوري د مرا د را

داویده پښتون چې ویښ کړي هافریاد را

چې مې عزم ته دغره ویستل هیڅ نه وي

د کوشش جذبې مې ویښې د فرهـــا د را

٤٦

په لاس مونږ له د قومي ترقي جــړ را

د بشـر د خا ئنانو چراغ مـــــړ را

څوک چې غواړي : آزادي امن دې نه وي

د هغـوی زوال نصیب ، رنګونه خـــړ را

(c) ketabton.com: The Digital Library

٤٧

یو سرشاره طبیعت لکه مینوش را

حق د پاره مال و سر د ورکړی جوش را

د احساس لمبې مې سرې لره سینه کې

لمبیدلی یم د درد کې عقل و هوش را

(c) ketabton.com: The Digital Library

پسرلي ته

نڅوي چې خپل آهنګ ته کائنات
دفطرت د ښکلي ساز هغه نغمه یې

ته فریاد دې چې ماحول راویښوې
د ښرونډ سینه کې ها د شوراو نوږ زخمي یې

دلعل بڅري

ستا په مخ سپینې خولې چې وي راماتې
ښکاریدې لکه دلعل د بڅرو

ما پرې شونډې چې را ټولې کړې شوه دکه
لکه ستا غونډې مې خوله د ملغلرو

(c) ketabton.com: The Digital Library

افغان ته

کاشکې مړوی چې مې هیڅ نه وی لیدلی
دا دستا په مرګ حساب ژوندون افغانه
نه شرمیږې ټول قومونه سره یو شول
ته شکیدلی تنې پروت یې پریشانه

اخطار

که دا یو چې هم په دې شانې اوسیږو
نو په مړوا ومعدومو به شمیږو
راځۍ هلۍ چې لاسونه سره ورکړو
ګوری دا سیلاب (؟) چې راغی لاهوکیږو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کاته

مړاوي سترګي چي راوا ړوي خماري

جوړوي مي په جهان د زړه کي لاري

په اعجاز دي لمبولی دا کاته دی

چي په شته مي زلزلي کړي را دوڅاري

ماشوم توب

هم هغي نشاط پسي مي سترګي اوړي

چي مي ؤ د زړه سره په ګهـــواره کي

تبسم مي روح نواز په شوندو بنکل ؤ

هر سبق مي ؤ د ميني سيپا ره کي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژوندون

حقیقت دی افسانه ده که رومان دی
که کوم ساز دی چې نری نری غږیږي

بازیچه ده چې پرې لوبې ماشومان کړي
یوه دمه ده چې رنګ په رنګ ګډیږي

احساسات

بله لاره رانه ورکه ده زندان کې
ستا په یاد سترګې داوښکو، وینو ډنډ کړم

زړه مې وائي چې دا ټولې پردې وشلوم
په طغیان د احساساتو ځان درلنډ کړم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښکلا

دڅړوندون د سترګي توب سره په خوا کې
يو مرکز د قلارۍ او دلاسا شته
دعمل جذبې که غړندی په کار شي
تازه ګي او طراوت لره ښکلا شته

هوطنانو ته

پاکي کړي لارې د خپل قوم خادمانو لره
دوفا لاس ورکړي د صدق خاوندانو لره
دنوی عصر نیرنګونو بل افسون راوړی
سترګي په برید پراښيتی ښايی افغانانو لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

وطنخواته

دملګرتوب لاره پیدا کړه ددوستانو سره
په یو مسلک باندې راغونډ شه اشنایانو سره

اشنائی دملګرتوب مفهوم یو نه دی ځکه
ددوی په منځ کې تفاوت شته هوښیارانو سره

دستر ګولوبي

د سپوږمۍ د سپینو وړانګو په دولۍ کې
غلي غلي د پردې لاندې موسکېږي

په غلا غلا کاته کوي وار خطا ګوري
دا د چا سره په سترګو کې لوبېږي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه آرزو

هغو ترو کې له بدو سترګو لرې
دوا ړه نا ست وي دیو شړند خوړ په غاړه

چې په بل کې محویت هو مره بیخود کړي
را نه هېر شوي دا مادي کائنات واړه

خدای ته

څومره پاک او سپین کتاب دې را لېږلی
سعادت دې دانسان په کې لیکلی

خوارمان دی د تاویل، تقلید آفاتو
را نه ورک کړو په حاشیو کې غلی غلی

(c) ketabton.com: The Digital Library

دحق دښمن

علمبرد «امتیاز» دښمن دحق دی
داچې کرځي او رمیږ جګ او شمله شخه
یم لوی شوی خپل خانه دابراهیم کې
لا به خوا په دې نمرود باندې کړم یخه

ښکلي یار ته

کائنات دې په رڼا دمخ رڼا دی
ستا په غیږ کې جوړ دې دنیا ارم دی
تبسم دی زلزله د تن په ښارده
ستا په موسکو موسکو شوېږ دوی قسم دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

مینه

دحیات په خوب اوده وم بو ګنبدمه
دامید رڼا مې ولیده رڼو یاکسې
قلاري مې په زړه راغله دلاسا شوم
څومره خوند دی په آرزو او تمناکسې

امید

دا بې غاري سینه چې کوري مینه داده
په طوفان یې دحیات کشتي لاهو ده
دلته لوبې په سر، تاج اورنګ ونام شي
عاشقي په شاهي نه کیږي محموده

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلوت

چې حریم دې داغیارو نه خالي کړو
کله ما هم د نسیم په خوله در بله
ستا په شونډو مې د خولې وږمې په غېږ کې
او ډیوه د محبت وې را ته بله

د حیا خولې

دا شبنم د ګل په پاڼو کې ځلیږي
که په مخ دې د حیا خولې راماتې
چې په بدو بدو سترګو ورته ګوري
رب دې کړي د بوالهوس د مرګه پاتې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د محبت کرمي

د دنیا ګلزار به وچه سره میره وه
که موسکی پکي پیمخی خوبان نه وی

په ښوندون به د جمود سره تیاره وی
که کرمي د محبت په جهان نه وی

آزادي

یوه ښکلی شان لیلی د سعادت ده
چې پلوي یې په مغرب کې نیمکخو دی

یوی د زلفو یې نسیم دلته راوړی
بس علاج زموږ د وارو تلوسو دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

بېخودي

د پسرلي په دې رنګينو هنګامو کې
د تنکو تنکو ګلونو په وږمو کې

دا د چا غېږې ته ورغلم چې ځان مې
رانه ورک شو د يو مست حسن جلوو کې

تمنا

داسمان انګړ کې شي چې د يوې بلې
مادې خواته په خندا خندا دربلې

زه دستا او ته د شپې غېږ کې اوده يې
زما هر خواهش ته وايې : بلې بلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول ته

درنه زارشم سره پورته کړه يو ځلي
په اشنا جامو کې ورک يې ستا پيغام کړو

په اسانه په کې ساو يستل محال دی
هومره تنګ يې ستا هغه پراخ نظام کړو

غليم ته

دبستان کې د ايشيا چې زه استاد وم
تالوستله هغه وخت کې سيپاره

مخ دې تورشه اوس زما د سر دعوه کړې
ته او خدای نو په همدغه قواره!

(c) ketabton.com: The Digital Library

التجاء

که داغواړې چې هرڅه نه بې پروا شم
ما دمینې محبت په لاړ ولوند کړه

که به نه ګورم پرې حق او حقیقت ته
ما په هسې بې نظروستر ګوړوند کړه

انتخاب

په شنو سترو د سپین غره کې چې آبشاردی
دهغې په غاړه وی له ما شوم توبه

لیونی روح مې یوازې وې هرڅه نه
بې له مینې، ازادی او نسکلیتوبه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خوب کې

د سرو ګلو دیو تل په منځ کې دواړه
غېږ په غېږ وو خوله په خوله غاړه په غاړه

ونسیم دې ثنا خوان په ګونګه ژبه
او سپوږمۍ وه په تعظیم غاړه په غاړه

په خیال کې

د سپوږمۍ دپلوشو د سورې لاندې
په مکیز مکیز موسکې شي راسره خاندې

تسلي دې په خاموشو کتو راکړه
دواړه شونډې دې په مینه کړې راوړاندې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښتون ته

دهاتي غوږکي اوده يې بې انصافه
خلک ګرځي د اسمان په کنارو کې

ته لا وايې الف بې د ترېکنيو
د نفاق او جهالت په سيپارو کې

شکوه

دې دنيا کې چې هر څه زمونږ نه دی
واک د بل ثروت د بل او کار د بل دی

مال زمونږ ملک زمونږ خواري مونږ کړو
عيش د بل عشرت د بل اختيار د بل دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوښتنه

دا سپوږمۍ په سپینو وریځو کې ښکاریږي
چې رنګې رنګې په مخ یې راخوره ده
که سپین مخ دې دیو سپین نقاب نه لاندې
د سپوږمۍ او د نمر پوري مسخره ده؟!

تو ده غیږ

د دنیاله کیر وداره وم ستومانه
زه بېغمه ویوم چاله دې جهانه؟
دا تو ده غیږه د چاوه چا په مینه
دا پاسته لا سونه کړه چا پېر زمانه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماشوم توب

څه وړې وړې چې د لیونتوب دی

چې شباب کې یو طوفان ورنه جوړیږي

یو صورت دیوې شوره بیخودی دی

سرشاري او بیغمي کې چې موسکیږي

شباب

لیونۍ غونډې یو خوب دی بې تعبیره

اضطراب دی او که تندر په سکون دی

په مستۍ یکې غورځنګ کړي په موجونو

آ طوفان د بیخودی او د جنون دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

بینایي

راسره وي سترګي دواړه پرده پوښي
چي يي نه ليده كه هرڅوړه به وا شوي

داچي اوس په پټو سترګو هم ليدل كړي
ستا په مينه كي قسم دی چي بينا شوي

فریاد

داتومبي مي چي اغزي د زړه په سترګو
كوم بي رحمه كوم ظالم اوكوم صياد دی

چي آسمان په ظالمانو نه رالويږي
معلوميږي بي تاثيره مي فرياد دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ضمیراواز

مخ د تورو وریځو نه راووزمه برېښنا یمه
خاندمه ، ځلېږمه ، بې خرې سپین سبا یمه
زه د تحیر د زړه تیارې لره رڼا یمه
اوسم په سینه کې د زړه غوږ سره اشنا یمه
راځم په جذبو شي طبیعت نو زه پیدا یمه
عمق د فطرت د زړه نه دې د نیا ته راشمه
پروت یم په سینه کې د امید او د ارمان په شان
زه تورته د صدق یم ، بې ریا یم د وجدان په شان
پاک چې وي د وریځو نه د عرش نشین آسمان په شان
برق یم د یقین غورځنګ او نیم د ګمان په شان
غږ په ګوا هانو کوم هاتفي آواز غوندې
لا ولږم د غیب سره موجود یم دیو راز غوندې
پاکه تکه سپینه صیقل شوی آئینه یمه
سیند د صراحت کې لا هو شوی سفینه یمه
بام د مراد ونوته په لنده لار زینه یمه
تږ و لا روو ته د چولې د منځ چینه یمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اخلم الهامونه له قدسیانو له ملکه څخه

چې لم د پتنګ غوندې د شمعې د مسلک څخه

نه د زړه پردوکي د احساس غوندې لوبېږمه

تا ته سترګوره او وره که غوندې څلېږمه

زړه چې روند او کوڼ شي نو بیا هېڅ نه معلومېږمه

څه تدبیر خونېم چې تېر وزم خطا کېږمه

ځانله چې وجدان شي قیمتي دی مصلحت زما

نه کوري ظاهره قوانین د شریعت زما

وران یم ارتجاع سره، د غدر نه نفرت کوم

پاکه مې القاء ده د بشمني د حیا نت کوم

پاکې یې ساتم د آرزوګانو حفاظت کوم

زه ناري انسان ته د وحدت د امنیت کوم

نه منمه ظلم، رحم! رحم دی آواز زما

لار د زړه پردوکي کړي آهنګ د بشکلي ساز زما

غواړمه انسان نه چې د درد وغم اشنا دې وي

زه غلامي نه منم آزاده دا دنیا دې وي

بدې مې تیاره شي رڼا یې د سپین سبا دې وي

محو دې رجعت شي که څه وي نو ارتقا دې وي

هره کالبود ژوند له نوی ساه د حرکت غواړم

تېر دا فسانو نیم د نوي ژوند نهضت غواړم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژوند د شرف غوارم د ښېګڼو طرفدار یمه
خوب نه یا عادت نه دی د شپې ورځې بیدار یمه
نه یم په تقلید کې هوا خواه د ابتکار یمه
ایکې د وجدان سره روان په یوه لار یمه

سوزم خوشحالیږمه په قیږمه د سیند په شان
نور و پته نشته خو احساس مې وي د خوند په شان

باد د حوادثو نه د ژوند بیړۍ پنا بیایم
تا ته د نن د رس کې نوی فکر د سبا بنایم
تا د حال په ژبه، تحوله، په رښتیا ستایم
زه د شلم عصر د انسان په نامه داوایم

تېر شه دا توم نه خوږ جهان د امنیت کړه ساز
بېرته کړه د زړه غوږونه، واوره د ضمیر آواز».

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه معنی ؟

دومره فریب په سپین څادر د قلندر څه معنی
په نوي عصر کې د دې ژاړه دفتر څه معنی

که مفکوره د خیرخواهۍ وي په مغزو کې د چا
نو امتیاز د سپین او تور دلراو بر څه معنی

د زړه انګړ چې کړي جلوې د پاکې مینې رڼا
دا سې دنیا کې تظاهر د نمر قمر څه معنی

کوم استعداد چې تا پخپله خاورو لاندې کړل لو
بیا د هغې پسې د ځان ځنې سفر څه معنی

خدای چې بینا سترګې در کړیدي او دید شته پکې
بیا غور ځېدل نو له کړنګه له کمر څه معنی

په لوڅو پښو د آشنا سره د شپې په غېږ کې
چې زه موړ نه یم سپینې سترګې د سحر څه معنی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژیړ ګل!

«ته چې هسې ښایسته یې ژیړه ګله
څکه تا په ځان شیدا کړله بلبله» (۱)

ستا د بوی نشې په باغ پیره داري کړي
دلته نه راځي خوږې له دې ځنګله

کومه غوټه دې دمینې ورایله کړه
سرګوشي دې چې بلبل سره کوله؟

دادې رنګ دکوم مین د مخ اخیستی
چې دژوندپانه دې دومره ژیړه شوله؟

دلبري کړې دبېدلو په جامه کې
دا دې څه پرده په مخ وغوړوله

اورېده مې چې تاوې په ګونګه ژبه:
سترګې وورېنځه لیلی له تغافله

ګوره تېر ویستې ظاهر د سرو ګلونو
خساره دې سراسر وکړه کاکله

شاو خوا درنه چاپېره ګلان سره دي
ته یې ژیړ د مسافر وغوندې څله؟

نه پوهېږم چې د دې باغیچې ګل یې
که زما غوندې راغلی له کابله

(۱) خوشال بابا

حدیقة الاندلس-قاهره
داپریل ٤ - ۱۳۵۳

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ژوند سبق

څه په سوېڅ ژوندون او په امان د تحول ځني
کلکه تربکني چې د فلک ورسره نه وي
ځان دې بچهز کړي په قوت باندې که ژوند غواړي
نه دې ځي مورچې له چې توپک ورسره نه وي
دلته دې زمونږ په خانانو ملکا نوکسي
داسې سرې کوم دی چې کوتک ورسره نه وي
خلاص به بېګناه بندي د فکر کړي زمونږ ملا
خو که زولني دوهم وشک ورسره نه وي
لاره به خطا تيار و کوڅو کې فلسفي نه شي
کله چې ملکری ايمان کلک ورسره نه وي
زه به د ساقي پيالې ته هيڅکله نژدې نه شم
ستا د خوږو شونډو جام چې ډک ورسره نه وي
پاتې به بېخونده دياری منډې رامنډې شي
ستا نه کله کله چې سترګک ورسره نه وي
او په ژوندون پورې کوټې نه وي آزادي پکې
ورکه شاعري کړه چې مسلک ورسره نه وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

رنګين سحر

د قدرت نه آواز راغی — اوږخ بدل شو د ژوندون
بيا د دهر سرنامه شوه — يو رنګين غونډي مضمون
د فطرت د تندي کربنې — کړي تفسير ديو جنون
د ګلشن خرام ته شوق کړي — د زړه طفل ته لمسون
د غوټۍ په غوږ کې ووې — بيا نغمې د سبا وون :
سترګې پرانيزه بهار شو — يو منوم مرګ دی د سکون
پسرلی په پېرکې را وړو — ګرد شو نو د ګرد ون
بيا بلبل او ګل پېښې کړي — د ليلی او د مجنون
د شاعر طبعې کړو پورته — سر د فکر له ژنګون
حسن او مينې ته پرې ا ېښې — ځای د عقل افلاطون

د قدرت کوټو سکوندلي، په مستۍ کې طبيعت دی
د جذباتو محشر جوړدی، د رنګونو قيامت دی

د ګلشن په زرغونو کې — ګل په لاس پياله نيولې
د نکهت له ميوو ډک — د مستۍ په بوی لړلې
وار خطا غوټۍ غوړېږي — لکه خوب کې بوکنېدلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا د ښکلو زلفې څښتې ... په کلونو دې شوې
نرګس تیتې سترګې ناست وُ ... چې بوسې یې ور کولې
دا چې پیغلې غوټۍ خاندې ... خوښ باد یې تښتولې
د شبنم قطرې نسیم ته ... لکه طفل نازولې
د غوټۍ په ګهواره کې ... په ناز ناز یې زړه نکولې
د جمال د جوړې شوخو ... په احساس لوبې کولې
قافلې د رنګ او بوی وې ... چې تالا و الا کېدلې

د سینې د سینه په غېږ کې، اوږخ بدل کړوا رمانونو
د احساس کشتۍ لاهو شوه، د مستۍ په طوفانونو

د امید ماشوم حلمی شو ... تمه یې وشوله د ځانه
مشاطه د جمال راغله ... ناوې جوړه شوه د نیانه
پیغامونه د رید ې وو ... پیالې وغواړې زمانه
بیا د هوش متاع ورکېږي ... د عقلونو له دوکانه
معشوقې د سرو کلونو ... سجدې غواړي د بورانه
ښا پیرو د حسن جوړ کړو ... یو ارم له دې جهانه
دوږمو په دوزی خېږي ... د باغونو د فضا نه
غواړي زلفو له کلونه ... مستي پیغلې له باغوانه
د افق په سحر ووې ... مبارک دې شه انسانه

د نسیم د ساز پرده کې، کائنات چې نغمه بار شو
د بلبلو ترانو کې، پیغامونه د بهار شو

مرور چې وو تراو سه ... پخلا کېږي ارمانونه

د شبنم په رڼو اوښکو ... ګلو مینځل مخونه
راته ښکاري چې سيالي کړي ... اننګو سره ګلونه
خوشالۍ شوې سره ټولې ... پراري شولو غمونه
بیا سواره کړه مطربانو ... ګلشنونو کې سازونه
پیغلې پیغلې ګلرخانې ... ورته اچوي لاسونه
سوز و ساز یې سره ګډ کړو ... پسرلي کړي څه کارونه
د ګلشن حرم کې بل دی ... د سرو ګلو چراغونه
د ګلزار په لوري درومي ... ګلالۍ ملالې نجونه
بې منته شو ځلموته ... د پیمخو دیدنونه

عکس یې اخیستو د ګلو، رنګین شوي یې نظرونه
رنګارنګې رنګینۍ وې، يو عجيب «رنګين سحر» وُ

●○●

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

دځلمو ترانه

لکه نسیم دباغ ګلونو ته پیغام دی زمونږ
هدف دکاراود خدمت وطن اوقام دی زمونږ

مونږه افغان ته یو قوي ملي وحدت جوړوو
دتفرقې دامتیاز په کور قیامت جوړوو
وراني ویجاړې دوطن پخپل همت جوړوو
عدل انصاف اومساوات روح دنظام دی زمونږ
لکه نسیم دباغ ګلونو ته پیغام دی زمونږ

مونږه په دین په ملیت باندې خپل سر ورکوو
دجفا غشو له سنګر غوندې ټټر ورکوو
واړه افغان ته دنهضت نوی خبر ورکوو
عقیده پاکه پاک ایمان په پاک اسلام دی زمونږ
لکه نسیم دباغ ګلونو ته پیغام دی زمونږ

مونږه تعمیم دمعارف پخپل وطن کې غواړو
نوی آهنګ دنوی ژوند پخپل چمن کې غواړو
دشمن دحق اوحریت سر په کفن کې غواړو
خدمت دقام ته چې ولاړ وي پرې سلام دی زمونږ
لکه نسیم دباغ ګلونو ته پیغام دی زمونږ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وطن نه بد بد رواجونه رسومات ورکو
ږغونه ولیږي، بې علمي او خرافات ورکو

دکار د منځ منځ نه بې ځایه سکنات ورکو
بنا پر حسن اعتماد باندې مرام دی زمونږ

لکه نسیم دباغ گلونوته پیغام دی زمونږ
ظلم، رشوت، تملق دروغ او خیانت نه منو

غواړو په زړه کې درد او رحم، قساوت نه منو
سره همدرد یو بې دردي په رسمیت نه منو

ملا عالم مخلص خادم ته احترام دی زمونږ
لکه نسیم دباغ گلونوته پیغام دی زمونږ

مونږ په ایشیا کې یو مسعود افغانستان غواړو
مونږ حکومت او حاکمیت د پاک قرآن غواړو

اباد په صلح وامنیت باندې جهان غواړو
ټینگ د سنجش فکرو تدبیر په لاس زمام کړی مونږ

لکه نسیم دباغ گلونوته پیغام دی زمونږ
ملي مفاد په شخصیاتو مقدم دی مونږ ته

حکم د دین ـ عالم او مشر محترم دی مونږ ته
دفع د ظلم په بل ظلم هم ستم دی مونږ ته

د قوم خادم چې وي هغه خلمی امام دی زمونږ
لکه نسیم دباغ گلونوته پیغام دی زمونږ

ــــــ

(c) ketabton.com: The Digital Library

PROPERTY ACKU

فرهنګ جهاد

«فرهنګ جهاد» د افغانستان د ژغورنده، آزادي بخښونکي برمیال اسلامي غورځنګ د فکري او عقیدتي اصیلو کرښو په پام کې نیولو سره د کردو مجاهدو لیکوالو، محققینو او شاعرانو د جهادي آثارو خپرولو ته چمتو دی. په تېرو د هغو لیکوالو آثارو ته چې په بهرنیو لیرو هېوادونو کې د مهاجرت ژوند تېروي ور هلته د خپراوي چارې ستونزمنې او له مالي اړخه د زیات لګښت غوښتونکې دي.

څرنګه چې زموږ ستر اسلامي خوځښت له حساس او نازک دور څخه تېرېږي «فرهنګ جهاد» په نظر کې لري چې د دغو لیکوالو او ادب پوهانو د مرستې او لارښوونې له لارې په نژدې راتلونکې کې یوه موقوته ادبي خپرونه هم نشر کاندي.

فرهنګ جهاد د هر متعهد مجاهد لیکوال د آثارو د خپراوي په اړه د دوی د فرمایش مطابق د هغوی په خدمت کې دی او بیله مالي لګښت څخه د خپراوي ټول تکالیف په خپله غاړه اخلي، ځکه چې فرهنګ جهاد له مالي تنګسې سره مخ او له هېڅ لوري مرسته نه ده ورسره شوې ځکه خو به دا نه لیکوال یا اخې د چاپ لګښت بخپله ادا کوي.

فرهنګ جهاد د هېواد د زړو ارځښتناکو آثارو او اسناد و ساتنه او تکثیر هم په نظر کې لري او هر هغه اثر چې زموږ له جهادي پالیسۍ سره اړخ لګوي او ضرورت یې محسوسېږي تکثیروي.

هیله ده د تکثیر لوبیا خپرېدنګ له پاره د دغه ډول ارځښتناکه آثارو په استازې سره قدرمن هېواد وال او فرهنګیالان له فرهنګ جهاد سره مرسته وکړي.

له کرد و متعهدو ورونو، لیکوالو او پوهانو څخه هیله کوو چې پخپلو معنوي او مالي مرستو او لوړېښو سره د فرهنګ جهاد د پرمختیا او بیا ورتیا لار آواره او د جهادي ادب د بډاینې لوساتنې په لار کې خپل مسؤولیت او رسالت ترسره کاندي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرهنګ جهاد د دغو آثارو د چپراوی تکل کړی:

۱- دخوځښت د مؤسس لوی استاد پوهاند غلام محمد نیازي د خپرو شویو مقالو مجموعه وینه په قلم کې - دجاهدو لیکوالو او وینا والو تذکره.
۲-
۳- جهادي فتواګانې
۴- اسناد تاریخی افغانستان
۵- پیغام - دمحمد موسی شفیق د شعرونو د مناجاتونو برخه
۶- مجموعه مقالات مرحوم محمد کاظم شارقی
۷- افغان باقی کهسار باقی - دجهاد په اړه د پاکستان دار د وژبو انصارو وینا والو د - شعرونو مجموعه
۸- دعبدالهادي هدایت د مقالو مجموعه
۹- معرفی جراید ومجلات جهاد افغانستان
۱۰- دکهیځ داسلامي جریدې د دوو کلونو کلکسیونونه
۱۱- به یاد سخنور سخن آفرین سترګ استاد خلیلی
۱۲- تعصب او د هغه اغیزه
۱۳- داستانونه او ولسونه - دجهاد په اړه د بهرنیو لیکوالو یادداشتونه
۱۴- مجموعه مقالات الحاج مولوی عبدالرب احدی وردګ
۱۵- منزلونه او منزلونه - داشعارو مجموعه
۱۶- دوینو نخښې - دجهادی خاطرو مجموعه
۱۷- کارتون ها سخن میګویند د مقاومت په اړه د خپرو شویو کارتونونو البوم
۱۸- تاریخچه نهضت اسلامي افغانستان -
دو شعر شیدا

داده یو څو درانه هیوادوال به له فرهنګ جهاد څخه خپلې مرستې نه سپموي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

AR
B
1.231
SHA
2721

د ژوندون میره اوږده ده ستړی کیږي
ګوټ د شونډو د شربت در سره واخله
د وصال ډیوه به مړه وي مونږ به نه یو
دایه یاد د محبت در سره واخله

شفیق

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library